

Methodological Analysis of Global Studies in the Field of Spatial Policies and Urban Poverty

Mahda Nakhaei Niazi¹, Kianoosh Zakerhaghighi², Mehrnoush Hassanzadeh³

1- Department of Urban Planning and Design, ST.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2- Department of Urban Planning and Design, ST.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

3- Department of Urban Planning and Design, ST.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Article info

Article type:

Research Article

Received:

2025/06/22

Accepted:

2025/09/08

pp:

74-95

Keywords:

Spatial Policy,
Poverty Trap,
Urban Poverty,
Methodology.

Abstract

Poverty and spatial policy have consistently remained fundamental societal challenges. Innovation in land-related spatial policies presents an effective strategy for poverty reduction, particularly under conditions of limited economic resources. This study, therefore, aims to critically analyze the methodologies employed in research pertaining to spatial policy and urban poverty traps, examining the application of various research approaches, analytical tools, and theoretical frameworks within this domain. The ultimate objective is to elucidate the intricate relationship between spatial policymaking and the perpetuation of urban poverty. This study adopts a systematic review approach, integrating both qualitative and quantitative analyses, to scrutinize 21 international scholarly articles published between 2005 and 2024. Research data were systematically extracted from reputable databases including Scopus, Semantic Scholar, and Web of Science. The research findings indicate a predominant reliance on quantitative methodologies, such as regression analysis, statistical modeling, and Geographic Information Systems (GIS), across the reviewed literature, with qualitative and mixed-methods research contributing a smaller proportion. Urban poverty traps are revealed as multifaceted and intricate phenomena, typically arising from unbalanced spatial policies, geographical isolation, inadequate access to infrastructure, and discriminatory resource allocation in marginalized urban areas. Specifically, studies demonstrate that inefficient spatial policies can lead to the reproduction of poverty and the exacerbation of spatial inequalities. The findings underscore the imperative for employing mixed-methods approaches and developing more precise analytical models to achieve a more comprehensive understanding of the interaction between spatial policy and urban poverty. Furthermore, it is recommended that operational indicators grounded in spatial justice be meticulously designed for policymaking. Leveraging the capabilities of novel technologies, such as Artificial Intelligence, for trend analysis and the provision of actionable solutions, is also strongly advocated.

Citation: Nakhaei Niazi, M., Zakerhaghighi, K., & Hassanzadeh, M. (2025). Methodological Analysis of Global Studies in the Field of Spatial Policies and Urban Poverty. *Journal of Urban Futurology*, 5(2), 74- 95.

© Authors retain the copyright and full publishing rights.

Publisher: Islamic Azad University, Zahedan Branch.

DOI: <https://doi.org/10.82545/uf.2025.1210096>

¹ **Corresponding author:** Kianoosh Zakerhaghighi, **Email:** zakerhaghighii@iau.ir, **Tell:** 09121504368

Extended Abstract

Introduction

Poverty, a multifaceted global challenge, has persistently defied concerted efforts aimed at its eradication. While economic inputs have shown diminishing returns in poverty reduction, innovations in spatial policies hold significant potential to promote poverty alleviation. This research delves into the intricate relationship between spatial policies and the emergence of urban poverty traps, employing a meta-methodological approach to synthesize existing knowledge. The concept of poverty traps, within this study, refers to a prolonged process of spatial and social segregation within urban areas. This segregation erodes urban cohesion, leading to a loss of spatial integration, social isolation, the formation of poverty traps, decreased urban efficiency, and a decline in the quality of living environments for citizens. Recognizing the critical importance of preventing and controlling the proliferation of physical, social, and economic urban problems, this study aims to identify essential research methods for understanding the nature and characteristics of these traps. Furthermore, it seeks to examine the factors contributing to their genesis in cities and the specific mechanisms perpetuating poverty. Various academic disciplines offer distinct perspectives on poverty; economics, for instance, focuses on basic needs related to income and consumption, while sociology emphasizes social exclusion. New institutional economics links poverty to relevant systems, institutions, and organizations, asserting that an efficient system promotes economic growth. The primary objective of this research is to identify and analyze the existing literature and research background concerning urban poverty traps, specifically considering the impact of urban spatial policies. This study will present a meta-analysis of studies published in reputable English scientific journals in recent years, uncovering the relationships between research methods, analytical approaches, and tools employed in these studies. The insights derived from this research will serve as a foundation for identifying research gaps in the domain of urban poverty traps and the mechanisms that sustain poverty in cities. Moreover, it will facilitate the analysis of challenges in existing spatial policymaking structures, ultimately contributing to strategies for preventing the expansion of and escaping from poverty traps. Spatial policies, in this context, encompass measures and actions taken within urban spaces that influence urban poverty traps. These policies actively develop across various countries and regions to address socio-economic and racial-ethnic inequalities in access to urban public spaces. Reviewing spatial policies to adapt to changing landscapes is an evolving activity in this field. For instance, the European Union has consolidated its spatial policy, integrating it with other policy areas such as common foreign and security policy, technology policy, transport policy, and the internal market. Similarly, the United States has issued guidelines for its national spatial policy, addressing aspects like national space traffic management. Russia is also shaping its spatial policy, reflecting its unique vision and identity, incorporating considerations of both dynamic and reactive elements. Therefore, spatial policy plays a crucial role in shaping the future of human activities and behavior within space. Urban poverty is a multidimensional phenomenon within the urban fabric, where data collection methods and poverty criteria often fail to align with the realities of increasing urbanization, potentially leading to an underestimation of urban poverty. Poor urban populations, such as those in informal settlements, are frequently undercounted, and indicators used to measure basic deprivations do not provide policymakers with the necessary information to formulate and implement policies to address urban deprivations. Ending poverty, bridging development gaps, and devising economically viable and environmentally sustainable policies are declared goals of social planners, development strategists, and policymakers. Factors contributing to the creation and perpetuation of poverty in cities, which are disproportionately and unjustly distributed, are considered poverty traps. These include economic, educational, structural, social, and cultural factors. Kate Bird's studies highlight poverty traps as areas where individuals are at a higher risk of being trapped in poverty.

than elsewhere. From Bird's perspective, factors associated with such traps range from physical and economic isolation to low agricultural potential and political neglect and exclusion, likely negatively impacting wealth in areas with multiple contributing factors. This implies the potential for significant "compound effects," where the interaction of two or more poverty-related spatial factors can push households deeper into poverty traps than the sum of their individual impacts. Spatial poverty traps are found in isolated, remote areas as well as in impoverished neighborhoods of growing and developing cities. These traps house a large number of people who face various forms of limitations, such as restricted access and mobility, deprivation of environmental quality improvement services, and structural barriers to accessing vital facilities. They are often marginalized in spatial distribution programs for development opportunities and face significant limitations to growth and prosperity. These spatial traps emerge from the neglect of specific locations within or outside the city, including phenomena like informal settlements and peri-urban areas. Urban poverty's spatial patterns may depend on cities' roles in the local and national economy, or on broader regional and international economies. Political decisions regarding the allocation of public resources and access to infrastructure, job opportunities, and even safe networks against environmental hazards like floods or droughts also have a significant impact. These decisions are firmly rooted in social relationships, and financial considerations alone are unlikely to be the sole basis for investment priorities)

Methodology

This research is applied in terms of its objective and employs a quantitative approach with a meta-methodological technique in terms of its nature. Its theoretical foundations were gathered through library and documentary research. As emphasized in previous global research, systematic review is considered an efficient research method that analyzes experiences, challenges, and key discussions by reviewing the research literature. This approach is an evidence-based research technique that allows for the examination of technological intervention characteristics and fundamental issues raised in the knowledge domain. To achieve a comprehensive review of this dataset, search criteria must be sufficiently precise and sensitive to ensure no relevant studies are excluded. Furthermore, the meta-methodological approach requires a deep and critical understanding of methodological foundations and concepts, enabling structured and multi-layered research within real-world issues and conditions. The interaction of various methodologies, whether complementary or conflicting from an ideological perspective, has always been a fundamental issue of significant importance in both past and contemporary research. The research process commenced with formulating the research question: "How is the relationship between spatial policy and urban poverty traps examined through meta-methodology?". The data collection process then began by searching for reputable English scientific research articles in major global databases. These articles explored the conceptualization and theoretical development related to spatial policy approaches, poverty traps, and urban poverty from various angles. In the second stage, aligning with the research objectives, the search for article titles was limited to a combination of three keywords: "Spatial policy," "urban poverty," and "poverty traps." This search was conducted across Scopus, Semantic Scholar, Web of Science, and Taylor & Francis databases. In the third stage, articles with direct content relevance to the main keywords were selected. Given that previous studies in this field lacked a suitable scientific framework over the past decade, the search timeframe was set without any temporal limitations in the fourth stage. In the fifth stage, suitable articles were chosen by evaluating their titles, abstracts, and full content. To reduce the data volume in the sixth stage, 21 final articles were carefully selected after thorough review. Finally, in the seventh stage, the selected articles underwent comprehensive analysis using

MAXQDA and VOSviewer software. To deeply examine the research and analyze methodological elements, Saunders' Research Onion model was utilized. This model illustrates the methodological processes of conducting research, showing that each study comprises various layers, with each layer influenced by the layers above it. The VOSviewer software was used to visualize the relationships between keywords in the selected articles.

Results and discussion

The output of the selected articles is presented in a table, and relevant codes were extracted using MAXQDA software. The research design for this study included qualitative, quantitative, and mixed-methods approaches. Qualitative research emphasizes an in-depth understanding of phenomena, experiences, and meanings from the participants' perspectives. It relies on descriptive data like interviews, observations, and text analysis rather than numerical data and is typically conducted in natural settings. Unlike quantitative research, which focuses on numerical measurement and statistical relationships, qualitative research explores phenomena in depth, discovers meaningful patterns, and provides rich interpretations of data. Its flexibility in research design is a key feature, often involving a dynamic and exploratory process that allows researchers to adjust the research path based on new data and enrich findings with a deeper understanding. Data in qualitative research are collected through methods such as in-depth interviews, participant observation, document analysis, and text analysis. Data analysis is usually performed through interpretive methods like thematic analysis, grounded theory, and inductive coding, helping researchers identify hidden narratives and implicit meanings to provide a comprehensive picture of the studied phenomenon. Qualitative methods are ideal for topics requiring deep exploration and understanding of social and human complexities, applicable in social sciences, psychology, education, anthropology, and cultural studies. Researchers emphasize using rich data and precise qualitative analysis tools to enhance the validity of findings. In contrast, quantitative research is an objective and systematic approach focusing on describing and analyzing phenomena using numerical data. It emphasizes precise measurement, hypothesis testing, and generalizability of findings. It is used to quantify attitudes or behaviors, measure dependent variables, and make comparisons and inferences. Data are collected through structured questionnaires, controlled experiments, surveys, and secondary data, then analyzed using statistical techniques like regression, ANOVA, structural equation modeling, and correlation analysis. Key features include following standardized research designs (descriptive, correlational, causal-comparative, experimental), allowing control of confounding variables, hypothesis testing, and generalizing results. It is widely used in social sciences, psychology, management, economics, and natural sciences due to its reliance on numerical data and rigorous statistical analysis. The mixed-methods approach combines both quantitative and qualitative methods, either simultaneously or sequentially, to achieve a more comprehensive understanding of a phenomenon. This approach allows for the integration of statistical analysis (based on numerical data) and interpretive analysis (based on descriptive data), enabling researchers to leverage the strengths of both approaches. In mixed-methods research, quantitative data are used for precise measurement and generalizability, while qualitative data are used for in-depth exploration of meanings, experiences, and processes. Of the 21 articles reviewed, 12 employed a quantitative method (57%), 7 used a qualitative method (33%), and 2 utilized a mixed-method approach (10%). Data collection methods and their interconnectedness play a crucial role. Among the chosen methods, the use of documents and questionnaires had the highest frequency.

Conclusion

This meta-methodological study provides a comprehensive overview of the research landscape concerning spatial policies and urban poverty traps. The findings highlight a diverse range of

methodological approaches, with a prevalence of quantitative studies, followed by qualitative and mixed-methods research. Key themes emerging from the literature include the multi-dimensional nature of urban poverty, the role of geographical and institutional factors in perpetuating poverty traps, and the importance of comprehensive and participatory interventions. The analysis of selected articles reveals a growing interest in understanding the spatial dynamics of poverty and the impact of various policies. Future research should prioritize the development of more robust urban data collection systems to accurately identify vulnerable populations and assess the persistence of urban poverty. There is also a need for further mixed-methods studies to integrate the strengths of both quantitative and qualitative approaches, providing a deeper and more nuanced understanding of the complex interplay between spatial policies and poverty traps. Additionally, research should focus on evaluating the long-term effectiveness of different spatial interventions in breaking the cycle of poverty and promoting sustainable urban development. By continuing to explore these areas, researchers can provide more actionable insights for urban planners and policymakers to design effective strategies for poverty alleviation and equitable urban development.

Declarations

Funding: There is no funding support.

Authors' Contribution: The authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest: The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments: We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

فصلنامه آینده پژوهی شهری

فصلنامه آینده پژوهی شهری

دوره ۵، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۴

شابا الکترونیکی: ۴۳۴۴-۲۷۸۳

<https://uf.zahedan.iau.ir/>

واحد زاهدان

تحلیل روش شناختی مطالعات جهانی در حوزه سیاست های فضایی و فقر شهری

مهرداد نخعی نیازی^۱؛ کیانوش ذاکر حقیقی^۲؛ مهرنوش حسن زاده^۳

۱- گروه شهرسازی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲- گروه شهرسازی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۳- گروه شهرسازی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده	اطلاعات مقاله
فقر و ساست فضایی همواره از مسائل اساسی جوامع بوده و نوآوری در سیاست های فضایی مرتبط با زمین می تواند راهکاری مؤثر برای کاهش آن در شرایط محدودیت منابع اقتصادی باشد؛ بنابراین هدف این پژوهش، تحلیل روش شناسی مطالعات مرتبط با سیاست فضایی و تله فقر شهری و بررسی نحوه به کارگیری رویکردهای تحقیق، ابزارهای تحلیلی و چارچوب های نظری در این حوزه، به منظور تبیین ارتباط میان سیاست گذاری فضایی و پایداری فقر شهری است. این مطالعه با بهره گیری از مرور سیستماتیک و تحلیل های کیفی و کمی، ۲۱ مقاله علمی بین المللی منتشرشده بین سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۴ را مورد بررسی قرار داده است، اطلاعات پژوهش از پایگاه هایی چون Web of Science، Semantic Scholar، Scopus استخراج شده است. یافته های پژوهش نشان می دهد که بیشتر مطالعات از روش های کمی مانند تحلیل رگرسیون، مدل سازی آماری و GIS بهره برده اند و پژوهش های کیفی و ترکیبی سهم کمتری داشته اند تله های فقر شهری، پدیده هایی چندبعدی و پیچیده اند که در اثر سیاست های فضایی نامتوازن، انزوای جغرافیایی، ضعف دسترسی به زیرساخت ها و تبعیض در تخصیص منابع در مناطق حاشیه نشین ایجاد می شوند. به طوری که مطالعات نشان می دهند که سیاست های فضایی ناکارآمد می توانند به بازتولید فقر و تعمیق نابرابری های فضایی منجر شوند. نتایج پژوهش حاکی از آن است که برای درک بهتر تعامل بین سیاست فضایی و فقر شهری، استفاده از رویکردهای ترکیبی و توسعه مدل های تحلیلی دقیق تر ضروری است. همچنین پیشنهاد می شود که شاخص های عملیاتی و مبتنی بر عدالت فضایی برای سیاست گذاری طراحی شده و از ظرفیت های فناوری های نوین مانند هوش مصنوعی برای تحلیل روندها و ارائه راهکارهای کاربردی بهره گرفته شود.	نوع مقاله: مقاله پژوهشی دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۰۱ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۱۷ صص: ۷۴-۹۵ واژگان کلیدی: سیاست فضایی، تله فقر، فقر شهری، روش شناسی.

استناد: نخعی نیازی، مهرداد؛ ذاکر حقیقی، کیانوش؛ و حسن زاده، مهرنوش. (۱۴۰۴). تحلیل روش شناختی مطالعات جهانی در حوزه سیاست های فضایی و فقر شهری. فصلنامه آینده پژوهی شهری، ۵(۲)، ۷۴-۹۵.

© نویسندگان حق چاپ و حقوق کامل نشر را حفظ می کنند.

ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان.

DOI: <https://doi.org/10.82545/uf.2025.1210096>

^۱ نویسنده مسئول: کیانوش ذاکر حقیقی، پست الکترونیکی: zakerhaghighii@iau.ir، تلفن: ۰۹۱۲۱۵۰۴۳۶۸.

این مقاله مستخرج از رساله دکتری خانم مهرداد نخعی نیازی با عنوان "تبیین ابعاد سیاست های فضایی مؤثر بر شکل گیری و تداوم پرخره های تله های فقر شهری (نمونه مطالعاتی: مناطق هدف استان گلستان)" به راهنمایی نویسنده دوم و سوم در گروه شهرسازی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی می باشد.

مقدمه

فقر چالش مشترک جامعه بین‌المللی است و جامعه بشری هرگز از مبارزه با فقر دست برنداشته، به همین دلیل در مواجهه با اثر کاهشی ورودی‌های اقتصادی بر کاهش فقر، نوآوری‌های سیاست فضایی زمین می‌تواند به ترویج کاهش فقر کمک کند (Zhou et al, 2018- Pogge, 2017). رشته‌های علمی مختلف، درک و شناخت خاص خود را از فقر اعلام می‌دارند. به‌طور مثال اقتصاد بر نیازهای اساسی افراد از جنبه‌های درآمد و مصرف تمرکز و جامعه‌شناسی بر طرد اجتماعی تمرکز دارد. اقتصاد نهادی جدید مشکل فقر را با سیستم یا نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط مرتبط می‌کند و استدلال می‌کند که سیستم‌عامل تعیین‌کننده عملکرد اقتصادی است و یک سیستم کارآمد رشد اقتصادی را ارتقا می‌دهد (Alkire & Sumner, 2015- Herath, 2005).

پس باید در نظر گرفت که مفهوم تله‌های فقر دربرگیرنده فرایندی طولانی‌مدت از جدا افتادگی فضا و اجتماعات محلی در پهنه‌هایی از شهر است که یکپارچگی و انسجام شهری را به چالش می‌کشند (Pratschke & Morlicchio, 2023). بنابراین وجود مشکلاتی از این قبیل در نهایت منجر به از دست رفتن انسجام فضایی، انزوای فضایی، ایجاد تله‌های فقر، کاهش کارایی در سطح شهر و کاهش مطلوبیت محیط سکونت شهروندان خواهد شد. جلوگیری از معضلات و نارسایی‌های کالبدی، اجتماعی و اقتصادی موجود در شهرها و کنترل گسترش و عمیق‌تر شدن تله‌های فقر از موارد با اهمیتی هستند که می‌بایست موردتوجه مدیریت شهری قرار گیرد؛ لذا شناسایی ماهیت و ویژگی‌ها تله‌های فقر و بررسی عوامل مؤثر بر پیدایش آن‌ها در شهرها و مکانیسم‌های خاصی که باعث تداوم فقر می‌شود، بسیار حائز اهمیت است (Schutter, 2020-Blank, 2018). از سویی دیگر سیاست‌های فضایی با باز توزیع منابع و سازمان‌دهی عادلانه‌تر فضا، می‌توانند چرخه بازتولید فقر را تضعیف کرده و امکان دسترسی گروه‌های محروم به خدمات عمومی، زیرساخت‌ها و بازار کار را افزایش دهند. این امر از یکسو مانع انزوای فضایی و اجتماعی می‌شود و از سوی دیگر با ارتقای کارایی اقتصادی و انسجام شهری، زمینه را برای کاهش نابرابری‌های ساختاری و پایدارسازی توسعه شهری فراهم می‌کند (Alkire & Sumner, 2015; Pratschke & Morlicchio, 2023).

در این میان، روش‌شناسی در مطالعات برنامه‌ریزی شهری نقش محوری در ارتقاء کیفیت و اعتبار پژوهش‌ها ایفا می‌کند. از سویی دیگر ماهیت میان‌رشته‌ای شهرسازی که ترکیبی از دانش‌های انسانی، اجتماعی، فنی و فضایی است، ایجاب می‌کند که انتخاب رویکرد روش‌شناختی در سطوح پارادایمی، راهبردی و ابزاری با دقت و تناسب با ماهیت مسئله انجام گیرد (خیرالدین و دلایی، ۱۳۹۵). چراکه هرگونه ناسازگاری در این انتخاب‌ها می‌تواند منجر به کاهش توان تبیینی پژوهش و تضعیف نتایج کاربردی آن شود. بر این اساس اکثر تحقیقات تجزیه و تحلیل اجتماعی و مسائل برنامه‌ریزی شهری نیاز به استفاده از انواع روش‌های تحقیق کمی و کیفی و نهایتاً ترکیبی دارند، تا بتواند مسائل اصلی پژوهش موردنظر را بیان داشته و در نهایت بعد از دستیابی به اهداف و سیاست‌های اجرایی، پژوهش به بستر یافته‌های اصلی و توسعه‌ی همه‌جانبه‌ی تحقیق برسد (کشمیری و همکاران، ۱۳۹۵).

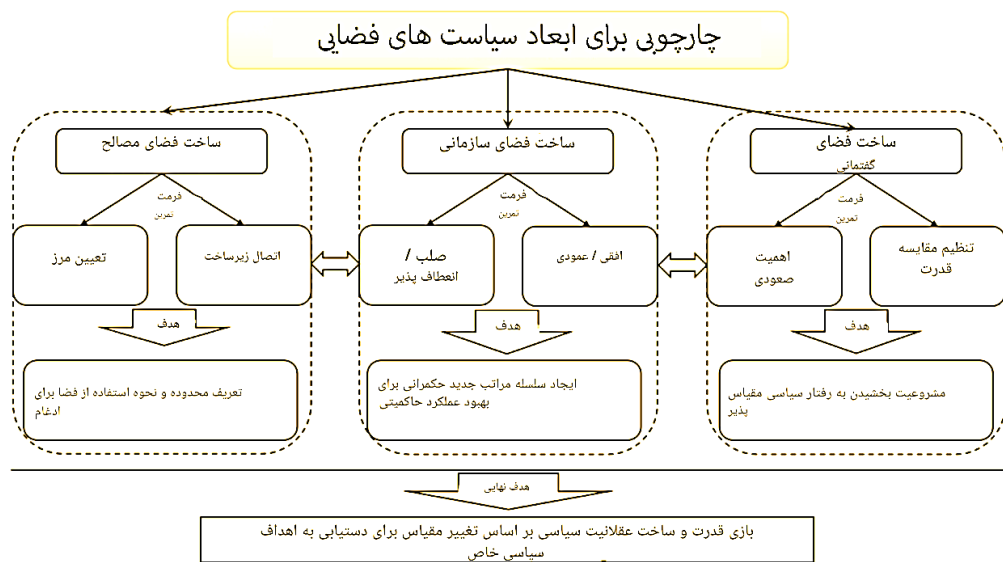
با توجه به مطالب ذکر شده، هدف از این پژوهش، شناسایی و مطالعه‌ی ادبیات و پیشینه‌ی پژوهش در حوزه تله‌های فقر شهری با توجه به تأثیرات سیاست‌های فضایی شهری و ارائه فراروش مطالعات فصلنامه‌های معتبر علمی انگلیسی در سال‌های اخیر و کشف رابطه بین روش‌های تحقیق، تحلیل و ابزارهای تحلیل استفاده‌شده برای آن‌ها در بین این مطالعات می‌باشد؛ بنابراین در آینده از این پژوهش می‌توان در راستای بررسی خلأهای مطالعاتی در حوزه‌ی تله‌های فقر در شهرها و مکانیسم‌های خاصی که باعث تداوم فقر می‌شود و تحلیل چالش‌های سیاست‌گذاری فضایی در ساختار موجود را استفاده کرده و به‌منظور جلوگیری از گسترش و همچنین خروج از تله‌های فقر گام برداشت. سؤال پژوهش «فراروش ارتباط بین سیاست فضایی و تله فقر شهری به چه صورت انجام می‌گیرد؟» است.

پیشینه و مبانی نظری پژوهش

سیاست فضایی

حمایت از سیاست‌های فضایی برای پرداختن به نابرابری‌های اجتماعی-اقتصادی و نژادی-قومی در دسترسی به فضاهای عمومی شهرها در بسیاری از کشورها و مناطق مختلف به‌طور فعال درحال توسعه می‌باشد (Rigolon et al, 2022) و تجدیدنظر در سیاست‌های فضایی برای پرداختن به چشم‌انداز در حال تغییر یکی از فعالیت‌های در حال تحول این حوزه است (Hersperger).

(et al, 2020). به عنوان مثال، اتحادیه اروپا سیاست فضایی خود را تحکیم کرده و آن را با سایر حوزه‌های سیاست مانند سیاست مشترک امنیت خارجی، سیاست فناوری، سیاست حمل و نقل و بازار داخلی ادغام کرده است (Hoerber & Lieberman, 2019). علاوه بر این، ایالات متحده دستورالعمل‌های سیاست فضایی را برای بیان سیاست فضایی ملی خود صادر کرده است که به جنبه‌های خاصی مانند مدیریت ترافیک فضایی ملی می‌پردازد (Pelton, 2019)، به طور مشابه، روسیه در حال شکل دادن به سیاست فضایی خود است که منعکس کننده دیدگاه و هویت آن است و شامل ملاحظات هر دو عنصر پویایی و ارتجاعی است (Eriksson & Privalov, 2020)؛ بنابراین باید در نظر داشت که سیاست فضایی نقش مهمی در شکل دادن به آینده فعالیت‌ها و رفتار انسان در فضا دارد (Lahcen & Andrijasevic, 2019- Rosa, 2021).

شکل ۱- چارچوب ابعاد سیاست فضایی
(منبع: Yu et al., 2023)

از نیمه دوم قرن بیستم به بعد، سیاست‌های فضایی در شهرها و مناطق مختلف جهان دستخوش تحولات بنیادین شده‌اند که این تحولات در ابتدا با تأکید بر بازسازی پس از جنگ جهانی دوم و تمرکز بر برنامه‌ریزی کالبدی-زیرساختی آغاز شد، اما به تدریج با ظهور مباحثی چون عدالت اجتماعی، توسعه پایدار و حکمرانی شهری به سمت رویکردهای جامع‌تر و مشارکتی حرکت کرد همچنین در دهه‌های پایانی قرن بیستم و آغاز قرن بیست و یکم توجه به سمت پایداری محیط زیست و عدالت فضایی، مقابله با تله‌های فقر شهری در مرکز سیاست‌های فضایی پیش رفت. پس به طور کلی این تحولات نشان‌دهنده گذار سیاست فضایی از تمرکز صرف بر رشد اقتصادی و کالبدی به سمت عدالت اجتماعی، انسجام فضایی و توسعه پایدار بوده است (Harvey, 2012).

جدول ۲- مهم‌ترین تحولات و نظریه‌های مرتبط با سیاست فضایی شهری

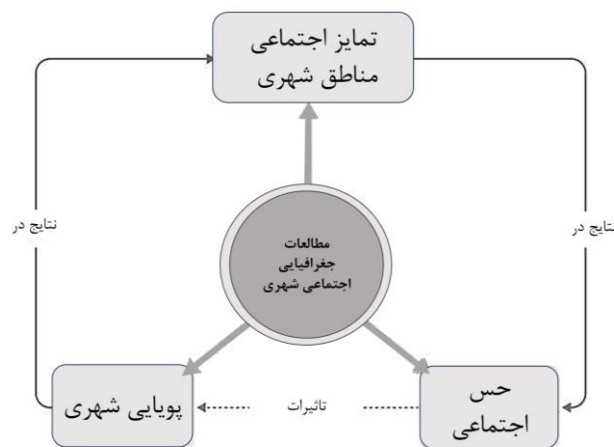
ردیف	دوره‌های زمانی	نظریه پرداز/سال	ویژگی اصلی سیاست فضایی	محورهای کلیدی
۱	۱۹۷۰-۱۹۵۰	Le Corbusier, 1950 Mumford, 1961 Alonso, 1964 Harris & Ullman, 1965	برنامه‌ریزی مدرن تأکید بر کارکردگرایی طرح‌های کلان شهری	توسعه زیرساخت‌ها تمرکزگرایی بازسازی پس از جنگ
۲	۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰	Harvey, 1989 Campbell, 1996	بازسازی شهری چرخش به سمت عدالت اجتماعی	برنامه‌ریزی مشارکتی، کاهش نابرابری فضایی، سیاست‌های باز توزیعی
۳	۱۹۹۰-۲۰۱۰	Sassen, 1991 Boyer, 2000 Healey, 2007	انباشت مبتنی بر املاک و مستغلات و رشد پایدار نیاز به برنامه‌ریزی و مداخله شهری پایداری و حکمرانی شهری	توسعه پایدار عدالت محیطی سیاست‌های مشارکتی

ردیف	دوره‌های زمانی	نظریه‌پرداز/سال	ویژگی اصلی سیاست فضایی	محورهای کلیدی
۴	۲۰۱۰-۲۰۱۵	Soja, 2010 Fainstein, 2010	مقابله با تله‌های فقر و تاب‌آوری شهری توسعه پایدار و محیط‌زیست شهری	عدالت فضایی تاب‌آوری در برابر بحران‌ها بازآفرینی شهری
۵	۲۰۱۵-۲۰۲۰	Stilwell, 2020	عدالت فضایی و کاهش نابرابری شهری ارزیابی و بازنگری در سیاست‌های فضایی برای توسعه پایدار و متوازن	سیاست‌های فضایی برای کاهش تله‌های فقر افزایش انسجام اجتماعی و فضایی

(منبع: MacKinnon et al., 2025- Pratschke & Morlicchio, 2023)

تله‌های فقر شهری

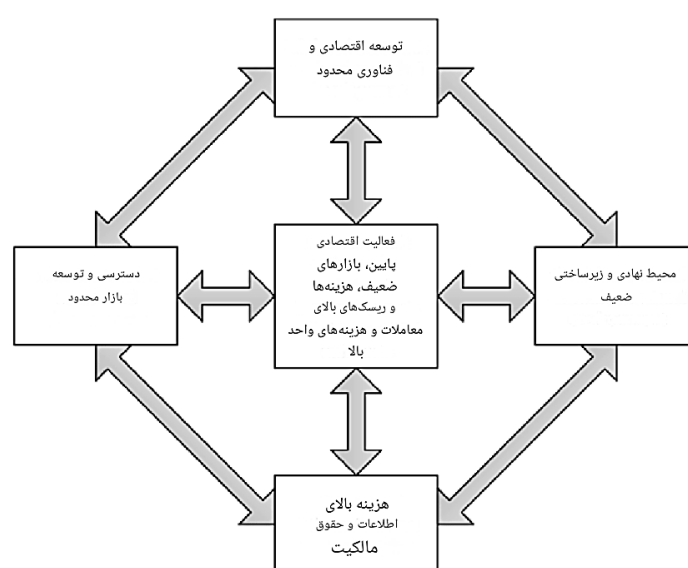
فقر شهری فقری است چندبعدی، که در بافت شهری وجود دارد و روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و معیارهای فقر با واقعیت دنیای شهرنشینی فزاینده مطابقت ندارد (Sulaiman et al, 2014- Rath, 2022). پس در نتیجه، فقر شهری ممکن است دست کم گرفته شود (Lucci et al, 2018). جمعیت شهری فقیر، مانند آن‌هایی که در سکونتگاه‌های غیررسمی زندگی می‌کنند، اغلب کم شمارش می‌شوند و شاخص‌هایی که برای اندازه‌گیری محرومیت‌های اساسی استفاده می‌شوند، اطلاعات لازم را برای سیاست‌گذاران برای تدوین و اجرای سیاست‌ها برای مقابله با محرومیت‌های شهری فراهم نمی‌کنند (Carraro & Ferrone, 2021-Lucci & Bhatkal, 2014). بنابراین پایان دادن به فقر، پر کردن شکاف توسعه و پیش‌بینی سیاستی که از نظر اقتصادی مقرون‌به‌صرفه و از نظر زیست‌محیطی پایدار باشد، اهداف اعلام‌شده برنامه‌ریزان اجتماعی، استراتژیست‌های توسعه و سیاست‌گذاران ما است (Kumar et al, 2017- Shrestha, 2021).

شکل ۲- سه حوزه مرتبط در مطالعات جغرافیایی-اجتماعی شهری
(منبع: Liu & Biljecki, 2022)

شرایط و عواملی که باعث ایجاد و تداوم فقر در شهرها می‌شوند و به‌صورت نامتناسب، عدالت‌خواهانه و عادلانه توزیع نمی‌شوند تله‌های فقر محسوب می‌شوند که شامل عوامل اقتصادی، تحصیلاتی، ساختاری، اجتماعی و فرهنگی می‌شوند (Kaibarta et al, 2013- Alkire & Santos, 2022). کیت برد در مطالعات خود در خصوص تله‌های فقر بیان می‌کند که این تله‌ها مناطقی هستند که افراد در آن بیشتر از جاهای دیگر در معرض خطر گرفتار شدن در فقر هستند. از دیدگاه برد عوامل مرتبط با چنین تله‌هایی از انزوای فیزیکی و اقتصادی گرفته تا پتانسیل پایین کشاورزی و بی‌توجهی و ترد سیاسی را شامل می‌شود و به‌احتمال زیاد بر ثروت در مناطقی که دارای عوامل متعددی هستند تأثیر منفی می‌گذارند. به این معنی که ممکن است «اثرات مرکب» مهمی وجود داشته باشد، یعنی ممکن است وجود دو یا چند عامل فضایی مرتبط با فقر به‌گونه‌ای با هم تعامل داشته باشند که خانوارها را بیشتر از مجموع تأثیرات جداگانه آن‌ها در تله فقر فرو ببرد (Bird et al, 2010- Bird, 2019). تله‌های فضایی فقر در مناطق جداسازی

به دورافتاده و همچنین در محله‌های فقیرنشین شهرهای روبه رشد و در حال توسعه یافت می‌شوند که این تله‌ها محل سکونت تعداد بی‌شماری از مردمانی هستند که به شیوه‌های گوناگون نظیر محدودیت در دسترسی و جابه‌جایی، محرومیت از خدمات ارتقای کیفیت محیط و موانع ساختاری برای بهره‌مندی از امکانات زیستی با جایگاه طردشده در برنامه‌های توزیع فضایی امکانات توسعه و با محدودیت‌های بسیاری برای رشد و شکوفایی روبه‌رو هستند (Chambers, 2006-Curtis, 2021). این نوع تله‌های فضایی در اثر نادیده گرفتن مکانی خاص در داخل یا بیرون شهر ایجاد می‌شوند که در این میان می‌توان به پدیده حاشیه‌نشینی و سکونتگاه‌های غیررسمی اشاره کرد. الگوهای فضایی فقر شهری ممکن است به نقش شهرها در اقتصاد محلی، ملی و یا به اقتصاد گسترده‌تر منطقه‌ای و بین‌المللی وابسته باشند (Liu et al, 2023). همچنین تصمیم‌های سیاسی در تخصیص منابع عمومی و دسترسی به زیرساخت‌ها، فرصت‌های شغلی و حتی به شبکه‌های ایمن در برابر خطرهای زیست‌محیطی از قبیل سیل یا خشک‌سالی تأثیر قابل‌توجهی دارند، این تصمیم‌ها به‌طور محکم و بنیانی ریشه در روابط اجتماعی دارند و احتمالاً ملاحظه‌های مالی اساس اولویت‌های سرمایه‌گذاری به‌تنهایی نمی‌توانند باشند (Grant, 2010 - Kisiala & Rącka, 2021).

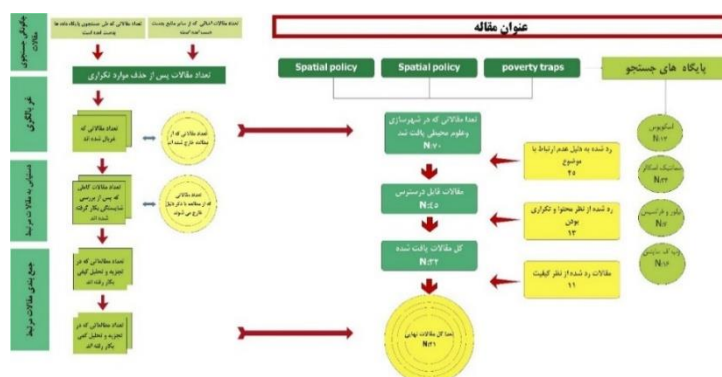

شکل ۳- ابعاد فقر کلاسیک

(منبع: Louw & Jordaan, 2016- Dorward et al. 2009)

مواد و روش پژوهش

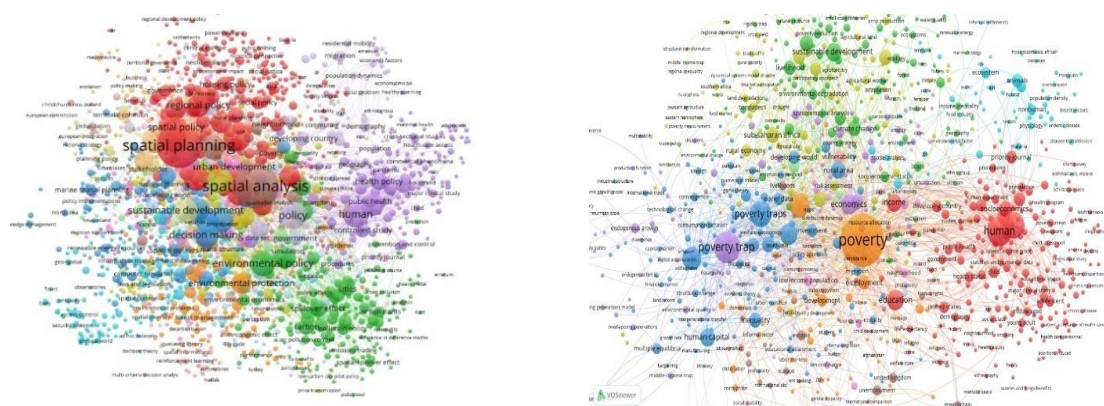
این پژوهش از نظر هدف، کاربردی است و از حیث ماهیت، رویکردی کمی با تکنیک فراروش دارد. مبانی نظری آن نیز از طریق بررسی منابع کتابخانه‌ای و اسنادی گردآوری شده است. همان‌گونه که در پژوهش‌های پیشین در جهان نیز مورد تأکید قرار گرفته است، مرور سیستماتیک روشی کارآمد در تحقیقات محسوب می‌شود که با بررسی ادبیات پژوهش، به تجزیه و تحلیل تجربیات، چالش‌ها و مباحث کلیدی می‌پردازد (Ghanad, 2023- ZhuSari et al, 2018). در واقع، این رویکرد یک تکنیک پژوهشی مبتنی بر شواهد است که امکان بررسی ویژگی‌های مداخلات فناورانه و مسائل اساسی مطرح‌شده در حوزه دانش را فراهم می‌آورد (Gough et al, 2017- Smith & Brown, 2020) و برای دستیابی به یک بررسی جامع از این مجموعه داده‌ها، ضروری است که معیارهای جستجو از دقت و حساسیت کافی برخوردار باشند تا هیچ مطالعه‌ی مرتبطی حذف نگردد. از سویی دیگر رویکرد فراروش نیز مستلزم درکی عمیق و انتقادی از مبانی و مفاهیم روش‌شناختی است و امکان انجام پژوهشی ساختاریافته و چندلایه را در بستر مسائل و شرایط واقعی فراهم می‌آورد (DeJaeghere, 2024). علاوه بر این، چگونگی تعامل روش‌شناسی‌های گوناگون خواه به‌عنوان مکمل و خواه در تضاد با یکدیگر از منظر ایدئولوژیکی همواره یک موضوع اساسی بوده است که هم در مطالعات گذشته و هم در پژوهش‌های معاصر از اهمیت بسزایی برخوردار است (Gough et al, 2017).

شکل ۴ - فرآیند غربالگری مقالات استخراج‌شده از پایگاه‌های علمی پژوهشی

(ترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۴)

در این پژوهش پس از مرحله نخست که تدوین سؤال پژوهش "فراروش ارتباط بین سیاست فضایی و تله فقر شهری به چه صورت انجام می‌گیرد؟" است، فرآیند گردآوری اطلاعات با جستجوی مقالات علمی پژوهشی معتبر انگلیسی در پایگاه‌های معتبر جهانی آغاز می‌شود. این مقالات از زوایا و دیدگاه‌های مختلف به بررسی چارچوب‌بندی و توسعه نظریات در ارتباط با رویکرد سیاست‌های فضایی، تله فقر و فقر شهری پرداخته‌اند. در مرحله دوم، با توجه به اهداف پژوهش، جستجوی عناوین مقالات به ترکیب سه کلیدواژه Spatial policy, urban poverty, poverty traps محدود شد و این جستجو در پایگاه اطلاعاتی اسکوپوس، سمانتیک اسکالر، وب اف ساینس، تیلور و فرانسیس انجام گرفته است. در مرحله سوم، مقالاتی که از نظر محتوایی ارتباط مستقیمی با کلیدواژه‌های اصلی داشتند، انتخاب شدند و در مرحله چهارم، با در نظر گرفتن این نکته که مطالعات پیشین در این حوزه طی یک دهه گذشته از چارچوب علمی مناسبی برخوردار نبوده‌اند، بازه زمانی جستجو بدون محدودیت زمانی در نظر گرفته شده است. در مرحله پنجم، مقالات مناسب از طریق ارزیابی عنوان، چکیده و بررسی محتوای کامل آن‌ها انتخاب گردیدند. در مرحله ششم، برای کاهش حجم داده‌ها، پس از بررسی دقیق، ۲۱ مقاله نهایی انتخاب شد. در نهایت، در مرحله هفتم، مقالات منتخب با استفاده از نرم‌افزارهای MAXQDA و VOSviewer مورد تجزیه و تحلیل جامع قرار گرفتند؛ بنابراین در این پژوهش جهت بررسی عمیق پژوهش‌ها و تحلیل عناصر روش‌شناختی، از مدل پیاز پژوهش ساندرز استفاده شده که این مدل، فرآیندهای روش‌شناختی اجرای پژوهش‌ها را نمایش می‌دهد و بر اساس آن، هر پژوهش از لایه‌های مختلفی تشکیل شده که هر یک تحت تأثیر لایه‌های بالایی خود قرار دارد (Saunders et al, 2009).

شکل ۵ - ابر و ارتباط بین واژگان مقالات منتخب در نرم‌افزار VOSviewer

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

¹ Scopus

² Semantic Scholar

³ Web of Science

⁴ Taylor

⁵ Francis

در شکل ۴ ارتباط بین واژگان کلیدی و اصلی مقالات در نرم افزار VOSviewer ترسیم گردیده و در جدول شماره یک نیز خروجی مقاله های انتخابی نمایش داده شده و کدهای موردنظر از نرم افزار مکس کیودا استخراج گردیده است.

جدول ۳- خروجی تحلیل های مقالات موردبررسی در نرم افزار مکس کیودا

عنوان	نویسنده سال	پارادایم تحقیق	روش گردآوری اطلاعات	روش تحلیل	نرم افزار تحلیل	ابعاد موضوعی کلیدواژه	هدف/ نتیجه گیری
Spatial patterns of poverty in Vietnam and their implications for policy	Minot & Baulch 2005	اثبات گرایی کمی	مطالعات اسناد و مدارک پرسشنامه، مشاهده میدانی	روش های آماری رگرسیون مدل سازی	Exell GOOGLE MAP	توسعه و سیاست گذاری عمومی توزیع فضایی؛ بروز فقر؛ هدف گذاری برنامه؛ ویتنام	بررسی توزیع مکانی فقر با بهره گیری از تحلیل آماری، الگوهای جغرافیایی شناسایی تراکم فقر در مناطق و پیشنهاد برای کاهش فقر
modelling local spatial poverty traps in england	Meen, 2009	اثبات گرایی کمی	مطالعات اسناد و مدارک پرسشنامه مشاهده میدانی	روش های آماری رگرسیون و مدل سازی تجزیه و تحلیل داده های مکانی	Exell Gis	تله های فقر مکانی و الگوهای اقتصادی، اجتماعی تفکیک، آستانه، مدل سازی اقتصادی	تحلیل تله های فقر مکانی و پایداری محرومیت با مدل سازی اقتصادی
Spatial inequality and urban poverty traps	Grant, 2010	تفسیر گرایی کیفی	مطالعات اسناد و مدارک	تحلیل محتوا	-	سیاست گذاری و زیست محیطی فقر شهری عدالت فضایی سیاست های فقرزدایی مهاجرت و شهرنشینی سرمایه اجتماعی	بررسی نابرابری های فضایی و تله های فقر شهری در کشورهای در حال توسعه: تحلیلی بر ابعاد فضایی، اقتصادی و اجتماعی فقر شهری و تأثیر سیاست های توسعه ای بر مناطق فقیرنشین
The spatial routines of daily life in low-income neighbourhoods: Escaping the 'local trap tool	Robinson, 2011	تفسیر گرایی کیفی	مطالعات اسناد و مدارک مصاحبه های عمیق کدگذاری موضوعی	تحلیل موضوعی برای تفسیر داده های جمع آوری شده از مصاحبه رویکرد مطالعه موردی	-	کابردی فضایی و سیاست گذاری اجتماعی روال فضایی، محله های کم درآمد طرد اجتماعی تله محلی	بررسی روال فضایی زندگی روزمره در محله های کم درآمد: گذار از تمرکز محلی به پویایی های فضایی در کاهش فقر
Marginality: addressing the root causes of extreme poverty	Gatzweiler et al, 2011	اثبات گرایی کمی	مطالعات اسناد و مدارک پرسشنامه	رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل داده ای مکانی	Gis Exell	رگرسیون وزنی جغرافیایی؛ فقر پولی؛ نقشه برداری فقر؛ ناهمگونی فضایی؛	ارزیابی ناهمگونی فضایی عوامل مؤثر بر فقر پولی برای هر منطقه
Planning for global environmental change in Bangkok's informal settlements	Berquist et al., 2015	تفسیر گرایی کیفی	مرور ادبیات مطالعات موردی و داده های اولیه از طریق مصاحبه	مرور سیستماتیک تحلیل موضوعی تحلیل مقایسه ای	EXELL	اقلیمی، زیست محیطی و تاب آوری اجتماعی تغییرات محیطی جهانی؛ بانکوک، تایلند؛ تله های نهادی؛ سازگاری مبتنی بر جامعه؛ تاب آوری	ارائه راهکارهایی برای مقابله با سیلاب ها، تقویت برنامه ریزی شهری و بهبود تاب آوری جوامع فقیر
Theories of poverty traps and anti-poverty policies	Ghatak, 2015	انتقادی کمی	مطالعه منابع ثانویه و مرور پژوهش های پیشین	مرور سیستماتیک استفاده از مدل سازی Solow برای تحلیل اطلاعات	DYNARE	تله های نهادی و راهبردهای جامعه محور و تاب آوری زیست محیطی تله های نهادی، انطباق جامعه محور، تاب آوری در برابر تغییرات اقلیمی	ارائه یک چارچوب نظری برای شناسایی و تحلیل مکانیسم های منجر به تله های فقر، به ویژه در سطح

عنوان	نویسنده سال	پارادایم تحقیق	روش گردآوری اطلاعات	روش تحلیل	نرم‌افزار تحلیل	ابعاد موضوعی کلیدواژه	هدف / نتیجه‌گیری
							فردی و بررسی تأثیر سیاست‌های ضد فقر برای شکستن این تله‌ها
supporting the uk's workless—an international comparative perspective. new perspectives on health, disability, welfare and the labour market	Danson et al., 2015	انتقادی کمی	تحلیل داده‌های ثانویه و مقایسه‌ای از منابع مختلف است که شامل آمارها و گزارش‌های بین‌المللی	تطبیقی با تمرکز بر مقایسه نتایج کشورهای مختلف	SPSS	سیاست‌های اجتماعی بر عملکرد اقتصادی کشورها تأمین اجتماعی؛ شمول؛ انسجام؛ عملکرد اقتصادی؛ نابرابری؛ رفاه	بررسی و تحلیل نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی. شناسایی چالش‌ها و موانع موجود در سیاست‌های رفاهی اجتماعی و رفاهی
Sinks of Social Exclusion or Springboards for Social Mobility?	Pawson, & Herath, 2017	عمل‌گرایی ترکیبی	مصاحبه پیمایش‌های میدانی	روش‌های آماری شامل رگرسیون و مدل‌سازی برای تحلیل اطلاعات تجزیه و تحلیل داده‌های مکانی	GIS EXCELL GOOGLE MAP	محرومیت اجتماعی و اقتصادی در مناطق محروم شهری تحرك مسكونی سیاست‌های شهری محرومیت اقتصادی مشارکت اجتماعی، نابرابری فضایی	بررسی نقش مناطق محروم شهری به‌عنوان فضاهایی برای محرومیت اجتماعی یا پلکانی برای تحرك اجتماعی
geographical dynamics of poverty in nepal between 2005 and 2011	Zhang et al., 2018	اثبات‌گرایی کمی	پیمایش‌های میدانی اسناد و مدارک	روش‌های آماری تحلیل خوشه‌بندی رگرسیون تجزیه و تحلیل داده‌های مکانی		تغییرات مکانی-زمانی، تمرکز فقر و ارتباط با توسعه اقتصادی فقر تک‌بعدی؛ پویایی جغرافیایی؛ فاستر-گریر-توریک؛ نپال	تغییرات مکانی-زمانی، تمرکز فقر و ارتباط با توسعه اقتصادی فقر تک‌بعدی؛ پویایی جغرافیایی؛ فاستر-گریر-توریک؛ نپال
Addressing spatial poverty traps	Bird, 2019	تفسیرگرایی کیفی	مطالعات اسناد و مدارک کدگذاری موضوعی	تحلیل اسناد	-	سیاست و تله‌های فقر تله‌های فقر فضایی نابرابری‌های منطقه‌ای سرمایه جغرافیایی شکاف‌های اجتماعی و سیاسی	بررسی تأثیر زندگی در مناطق دورافتاده بر فقر و شناسایی تله‌های فقر فضایی
Understanding and researching urban extreme poverty: a conceptual—methodological approach	Yap & McFarlane, 2020	تفسیرگرایی کیفی	استفاده از داده‌های موجود و گزارش‌های توسعه انسانی و ساکنان محلی از طریق مصاحبه	تحلیل تماتیک	-	بررسی ابعاد چندگانه فقر شدید شهری: از جنبه‌های مادی تا عاطفی شهرسازی فمینیستی بوم‌شناسی سیاسی اقتصاد سیاسی فقر شهری	توسعه یک رویکرد چندبعدی برای شناسایی و درک فقر شهری
Where Are the Poor Located? A Spatial Heterogeneity Analysis of Monetary Poverty in Peru.	Palomino & Sánchez, 2021	اثبات‌گرایی کمی	اسناد و مدارک کتابخانه پرسشنامه	رگرسیون خطی	Spss	ابعاد جغرافیایی، اجتماعی و زمانی فقر تحلیل جغرافیایی، تغییرات زمانی، سیاست‌های محلی کاهش فقر	ارزیابی ناهمگونی فضایی عوامل مؤثر بر فقر پولی برای هر منطقه
Urban poverty and vulnerability in global South:	Rath, 2022	انتقادی کمی	استفاده از داده‌های نظرسنجی	استفاده از مدل‌های چندبعدی تحلیل فقر (مانند مدل		ابعاد چندگانه فقر شهری: از امنیت اجتماعی و پراکندگی فضایی	ارائه یک چارچوب چندبعدی جایگزین هدف‌گذاری فقر

عنوان	نویسنده سال	پارادایم تحقیق	روش گردآوری اطلاعات	روش تحلیل	نرم افزار تحلیل	ابعاد موضوعی کلیدواژه	هدف / نتیجه گیری
An alternative multidimensional framework for measurement and targeting			ملی و بهداشتی و منابع مرتبط با شاخص فقر	الکایر-فاستر) و آزمون های همبستگی و رتبه بندی برای تحلیل داده ها		توسعه انسانی، توزیع درآمد و مهاجرت	شهری در جنوب جهانی با تأکید بر پیوندهای فقر
Leaving no one behind: Urban poverty traps in Sub-Saharan Africa	Janz et al., 2023	عمل گرایی ترکیبی	جمع آوری داده ها از طریق مصاحبه های به طور خاص با استفاده از مجموعه داده های بانک جهانی LSMS	تکنیک های آماری مدل های رگرسیون		تله های فقر و مالکیت شهری تله فقر آفریقای زیر صحرای دینامیک مصرف داده های پنل خانوار	بررسی پایداری فقر در مناطق شهری و تحلیل تله های فقر در میان خانوارهای شهری در شناسایی و تحلیل دینامیک های فقر مبتنی بر مصرف
Inclusionary housing policy and practice in South African cities: planning as a spatial transformation tool	Madell, 2024	تفسیر گرایی کیفی	بررسی ادبیات و داده های تجربی از پروژه های مسکن	تحلیل محتوا با تمرکز بر تفسیر داده ها و شواهد موجود	NVivo	سیاست و عمل مسکن شمولی و عدالت اجتماعی مسکن املاک مقرون به صرفه فراگیر عدالت اجتماعی فضایی، تحول ابزار برنامه ریزی	بررسی تأثیر سیاست های مسکن بر عدالت اجتماعی و دسترسی به فرصت های اقتصادی در شهرها
Gentrification and the suburbanization of poverty: evidence from a highly regulated housing system	Banabak et al., 2024	استقرایی کمی	استفاده از داده های ثبتی مربوط به جابه جایی های مسکونی و داده های GIS جمع آوری شده است	استفاده از آمار توصیفی، تحلیل GIS مدل های رگرسیون	نرم افزارهای تحلیل آماری SPSS	سیاست مسکن و جابه جایی فضایی-اجتماعی سیستم مسکن فقر شهری جابه جایی مسکونی بافت اجتماعی اقتصادی شهر	بررسی تأثیر فرایند تغییر محله های طبقه کارگر به محله های طبقه متوسط و پیامدهای آن بر فقر
The poverty trap: a grounded theory on the price of survival for the urban poor in Mexico	Turnbullet al., 2024	تفسیر گرایی کیفی	مشاهدات میدانی مصاحبه نیمه ساختاریافته	کدگذاری داده ها و تحلیل تماتیک	NVivo	اجتماعی-اقتصادی و توسعه شهری مداخلات اجتماعی-اقتصادی توسعه شهری تحلیل تماتیک فقر پایدار "تله فقر"	بررسی چگونگی حفظ فقر از طریق تاکتیک های بقای فقرای شهری و درک رابطه بین این تاکتیک ها و مفهوم "تله فقر"
Follow-up supportive policies and risk perception influence livelihood adaptation of anti-poverty relocated households in ethnic mountains of southwest China	Yang et al., 2024.	اثبات گرایی کمی	بررسی های میدانی پرسشنامه	مدل سازی معادلات ساختاری (SEM) استفاده از تکنیک PLS-SEM.	Smart PLS 3.0 GIS	سیاست های دولت و حمایت اجتماعی خانوارها سیاست حمایتی پیگیری، ادراک ریسک، انطباق معیشتی، کوهستانی	کمک به توسعه پایدار سیستم های انسانی-زمینی در سایت های اسکان مجدد و تحکیم موفقیت کاهش فقر در مناطق کوهستانی
Poverty in the global south: does the geographical	Fuseini et al., 2024	اثبات گرایی کمی	بررسی های میدانی پرسشنامه	مدل سازی معادلات ساختاری استفاده از تکنیک	GIS Spss	ابعاد جغرافیایی و اجتماعی فقر و سیاست گذاری برای کاهش نابرابری ها جغرافیای فقر	در هنگام طراحی برنامه های کاهش فقر برای دستیابی به برابری در مبارزه با

عنوان	نویسنده سال	پارادایم تحقیق	روش گردآوری اطلاعات	روش تحلیل	نرم‌افزار تحلیل	ابعاد موضوعی کلیدواژه	هدف / نتیجه‌گیری
theory offer any new insight to understanding penury?				PLS-SEM برای تخمین پارامترهای مکانیسم‌های سازگاری معیشت		تله‌های فقر جغرافیایی برنامه‌های کاهش فقر چالش‌های محیطی شیوع و میزان فقر	فقر جهانی، به متغیرهای جغرافیایی توجه کافی داده شود
Spatial Poverty in Benin: Human Capital, Isolation and Governance	Andrianarison, 2024	اثبات‌گرایی کمی	اسناد و مدارک پرسشنامه و نظرسنجی	برای تجزیه و تحلیل فقر، انحراف معیار انحراف، میانگین	Spss	عدالت اجتماعی و تله‌های فقر فضایی سرمایه انسانی، انزوا، نهادها حکومت‌داری	بررسی تأثیر تفاوت‌های سرمایه انسانی، انزوا و کیفیت نهادی بر عوامل تعیین‌کننده مخارج خانوار

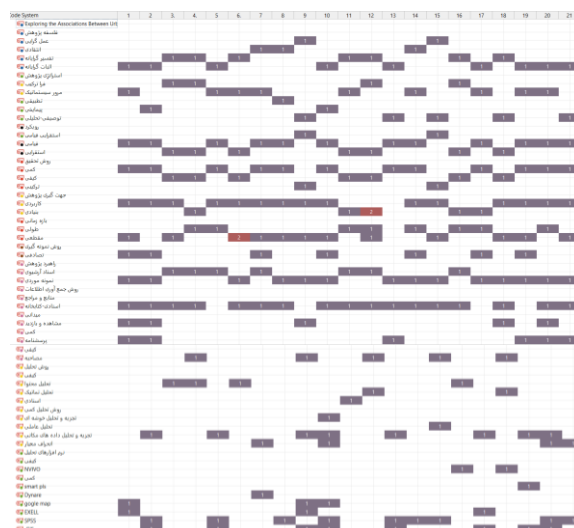
(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

بحث و ارائه یافته‌ها

هدف از این پژوهش ارائه چارچوب روش‌شناسی مطالعات در حوزه سیاست فضایی و تله فقر شهری می‌باشد که بتوان در آینده نیز از این مفهوم برای رفع چالش‌های موجود با استفاده از روش‌های تحقیق نوین کمک گرفت. در ارتباط با موضوع این مقاله، پژوهشی مروری و کیفی با عنوان "تله فقر: نظریه‌ای مبنی بر قیمت بقا برای فقرای شهری در مکزیک (Turnbul et al, 2024)" صورت گرفته که با استفاده از روش‌های سیستماتیک بررسی می‌کند که چگونه تاکتیک‌های بقای فقرای شهری آن‌ها را در فقر نگه می‌دارد و به مداخلات آینده جهت می‌دهد. این مطالعه در ۱۰ محله فقیرنشین با روش نظریه زمینه‌ای کیفی، مشاهدات میدانی و مصاحبه‌های عمیق انجام شد. تحلیل داده‌ها با روش تماتیک و نرم‌افزار NVivo نشان داد که فقرای شهری با مشکلاتی مانند کمبود خدمات اولیه، سلامت، آموزش و تغذیه روبه‌رو بوده و در تله‌های فقر باقی می‌مانند. برای مبارزه با فقر، مداخلات باید جامع، مشارکتی و مبتنی بر دانش و توانایی‌های فقرای شهری باشد. یافته‌ها معیاری برای تحقیقات آینده و طراحی مداخلات ارائه می‌دهد. همچنین پژوهشی با عنوان "فقر در جنوب جهانی: آیا نظریه جغرافیایی بینش جدیدی برای درک فقر ارائه می‌دهد؟ (Fuseini et al, 2024)" با استفاده از رویکرد کمی و مدل‌سازی معادلات ساختاری (PLS-SEM) به بررسی تأثیر عوامل جغرافیایی بر فقر پرداخته است. داده‌ها از طریق پرسشنامه و تحلیل‌های آماری گردآوری و با نرم‌افزارهای GIS و SPSS تحلیل شده‌اند و این مطالعه نشان می‌دهد که فقر یکی از چالش‌های اساسی توسعه جهانی است و در جنوب جهانی، تله‌های جغرافیایی متعددی برای آن وجود دارد. درحالی‌که پژوهش‌های پیشین کمتر به این بُعد پرداخته‌اند یا پوشش جامعی از کل منطقه ارائه نکرده‌اند، این تحقیق با مرور سیستماتیک و تحلیل داده‌های گسترده، جغرافیای فقر را در این مناطق بررسی کرده است بر این اساس، پژوهشگران تأکید می‌کنند که در طراحی برنامه‌های کاهش فقر، باید متغیرهای جغرافیایی نیز در نظر گرفته شوند تا عدالت در مبارزه با فقر جهانی محقق شود.

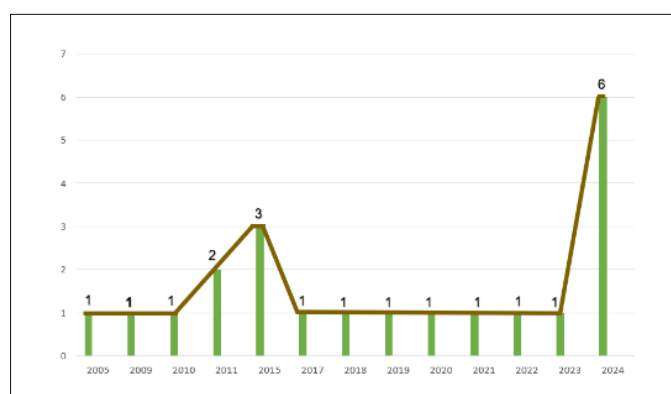
مطالعه‌ای دیگر با عنوان "تله‌های فقر شهری در جنوب صحرای آفریقا" (Janz et al, 2023) با استفاده از روش ترکیبی و داده‌های گردآوری‌شده به اندازه‌گیری استاندارد زندگی در بانک جهانی و بررسی پویایی فقر در مناطق شهری می‌پردازد. این پژوهش از مصاحبه و تحلیل‌های آماری ناپارامتریک و پارامتریک، از جمله مدل‌های رگرسیون خودکار، برای ارزیابی تغییرات فقر در طول زمان بهره‌برده و داده‌ها را با نرم‌افزار SPSS تحلیل کرده است. نتایج نشان می‌دهد که با وجود پیشرفت‌های قابل توجه در کاهش فقر طی دهه‌های اخیر، فقر شهری همچنان پایدار و عمیق باقی‌مانده است. درحالی‌که خانوارهای فقیر اولیه در طول زمان شاهد بهبود نسبی در وضعیت رفاهی خود بوده‌اند، خانوارهای ثروتمند با کاهش رفاه مواجه شده و در معرض خطر بازگشت به فقر قرار دارند. این پژوهش تأکید دارد که اطلاعات کافی درباره وضعیت و پایداری فقر شهری در دست نیست و برای شناسایی طبقه آسیب‌پذیر و تدوین سیاست‌های ساختاری مؤثر در جلوگیری از بازگشت به فقر، باید داده‌های شهری بهبود یابند.

باید در نظر داشت که در این پژوهش، از شیوه کدگذاری استقرایی استفاده شده که در مرحله کدگذاری، تحلیل و بررسی روش‌های به‌کاررفته در مقالات و رساله‌ها منجر به استخراج ۲۳۵ کد اولیه شد. این کدها در ۴۰ مفهوم دسته‌بندی گردیدند. در گام بعدی، مفاهیم استخراج‌شده بر اساس مدل پیاز ساندروز شامل فلسفه تحقیق، رویکرد، استراتژی تحقیق، روش‌شناسی پژوهش، جهت‌گیری پژوهش، افق زمانی، روش نمونه و گردآوری داده‌ها، راهبرد پژوهش، روش تحلیل و نرم‌افزار تحلیل داده‌ها سازمان‌دهی و به ۱۱ مقوله اصلی دسته‌بندی گردید. شکل ۵ در نرم‌افزار MAXQDA، فراوانی کدهای به‌دست‌آمده از متون را نشان می‌دهد.

شکل ۶- فراوانی کدها در مقالات بر اساس تعداد تکرار
(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

مقاله‌های انتخابی در بازه زمانی ۲۰۰۵ تا ۲۰۲۴ انتخاب شده‌اند و با توجه به پروتکل جستجو از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۰ با یک منبع آغاز گردید و سال ۲۰۱۱ دو منبع، در سال ۲۰۱۵ با ۳ منبع، از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۳ با یک منبع و در سال ۲۰۲۴ با ۶ منبع بیشترین منابع را شامل شدند.

شکل ۷- تعداد انتشارات تجزیه و تحلیل شده در بازه زمانی منتخب
(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

در طرح پژوهش، پژوهش کیفی بر درک عمیق پدیده‌ها و تفسیر غنی داده‌ها تمرکز دارد و برخلاف پژوهش کمی، فرآیندی پویا و انعطاف‌پذیر است که مسیر تحقیق را بر اساس داده‌های جدید قابل تنظیم می‌کند. (Creswell, 2018) و برخلاف پژوهش‌های کمی که بر اندازه‌گیری عددی و روابط آماری تمرکز دارند، به کاوش عمیق پدیده‌ها، کشف الگوهای معنادار و ارائه تفسیرهای غنی از داده‌ها می‌پردازد یکی از ویژگی‌های کلیدی پژوهش کیفی، انعطاف‌پذیری آن در طراحی پژوهش است. برخلاف روش‌های کمی که معمولاً از فرضیه‌های از پیش تعیین‌شده پیروی می‌کنند، پژوهش‌های کیفی اغلب فرآیندی پویا و اکتشافی دارند. این روش به

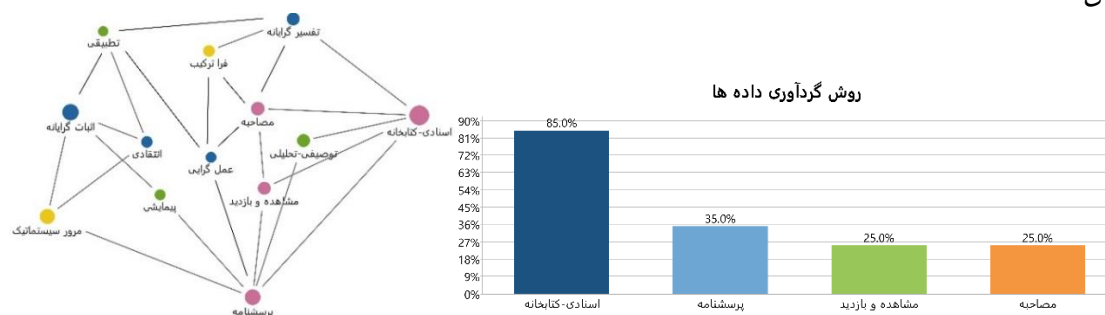
پژوهشگران امکان می‌دهد که در طول پژوهش، بر اساس داده‌های جدید، مسیر تحقیق را تنظیم کرده و یافته‌های خود را با درک عمیق‌تری از پدیده‌ها غنی‌سازی کنند (Denzin & Lincoln, 2018). در پژوهش کیفی، داده‌ها از طریق روش‌های مختلفی مانند مصاحبه‌های عمیق، مشاهده مشارکتی، بررسی اسناد و تحلیل متون گردآوری می‌شوند. تحلیل داده‌ها نیز معمولاً از طریق روش‌های تفسیری مانند تحلیل موضوعی، نظریه زمینه‌ای و کدگذاری استقرایی انجام می‌شود. این روش‌ها به پژوهشگران کمک می‌کنند تا روایت‌های پنهان و معانی ضمنی در داده‌ها را شناسایی کنند و تصویری جامع از پدیده مورد مطالعه ارائه دهند (Yin, 2014; Braun & Clarke, 2006). روش کیفی به بررسی تشکیل معنا در پدیده‌های اجتماعی روزمره می‌پردازد و در پی حفظ پژوهش کیفی برای درک عمیق پیچیدگی‌های اجتماعی و انسانی مناسب است و در علوم اجتماعی و روان‌شناسی، آموزش و مطالعات فرهنگی کاربرد دارد درحالی‌که پژوهش کمی رویکردی عینی و نظام‌مند دارد که بر داده‌های عددی، اندازه‌گیری دقیق و تعمیم‌پذیری یافته‌ها تمرکز می‌کند (Patton, 2015) و رویکردی عینی و نظام‌مند برای بررسی پدیده‌های علمی است که بر توصیف و تجزیه و تحلیل پدیده با استفاده از داده‌های عددی متمرکز است. این روش معمولاً بر اندازه‌گیری دقیق، آزمایش فرضیه‌ها و تعمیم‌پذیری یافته‌ها تأکید دارد و از آن برای کمی‌سازی نگرش‌ها یا رفتارها، اندازه‌گیری متغیرهایی که به آن‌ها وابسته هستند، مقایسه و اشاره می‌کنند (Carraquico & Matos, 2019). در پژوهش‌های کمی، داده‌ها با ابزارهایی مانند پرسشنامه، آزمایش کنترل‌شده و نظرسنجی جمع‌آوری و با تکنیک‌های آماری مانند رگرسیون و تحلیل واریانس تحلیل می‌شوند این روش از طرح‌های تحقیق استاندارد پیروی کرده و امکان کنترل متغیرها، آزمون فرضیه‌ها و تعمیم نتایج را فراهم می‌کند (Thomas & Zubkov, 2023). از آنجا که این روش مبتنی بر داده‌های عددی و تحلیل آماری دقیق است، در علوم اجتماعی، روان‌شناسی، مدیریت، اقتصاد و علوم طبیعی کاربرد گسترده‌ای دارد (Babbie, 2020). سومین مدل روش تحقیق ترکیبی با استفاده هم‌زمان یا متوالی از داده‌های کمی و کیفی، امکان تحلیل جامع و بهره‌گیری از نقاط قوت هر دو رویکرد را فراهم می‌کند؛ داده‌های کمی برای اندازه‌گیری دقیق و تعمیم‌پذیری و داده‌های کیفی برای درک عمیق معانی و فرایندها به کار می‌روند (Creswell & Plano Clark, 2018; Bergin, 2018).

جدول ۴- نوع انتخاب مقالات و رسالات منتخب

انتخاب طرح پژوهش	مقاله	درصد
کمی	۱۲	۵۷
کیفی	۷	۳۳
آمیخته	۲	۱۰
کل مقالات	۲۱	۱۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

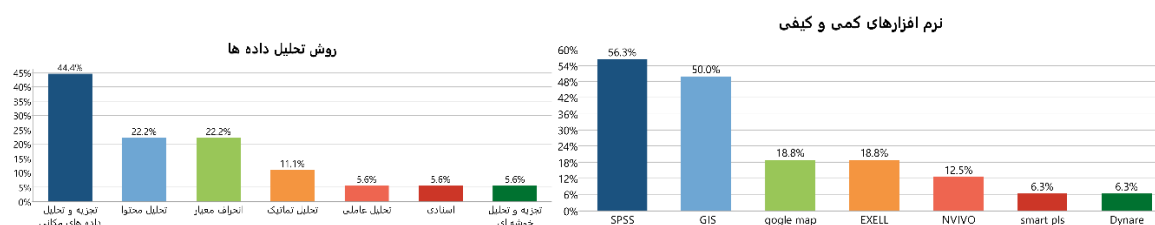
از میان ۲۱ مقاله بررسی‌شده، ۱۲ مورد از روش کمی، ۷ مورد از روش کیفی و ۲ مورد از روش ترکیبی (آمیخته) بهره برده‌اند. روش گردآوری داده‌ها و نحوه ارتباط آن‌ها نقش مهمی در پژوهش ایفا می‌کند. در میان روش‌های انتخاب‌شده به ترتیب استفاده از اسناد و مدارک و پرسشنامه بیشترین فراوانی را داشته، درحالی‌که روش مصاحبه و مشاهده و بازدید کمترین میزان کاربرد را به خود اختصاص داده است.

شکل ۸- فراوانی کدها و شبکه ارتباطی بین فلسفه و استراتژی پژوهش و روش گردآوری داده‌ها

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

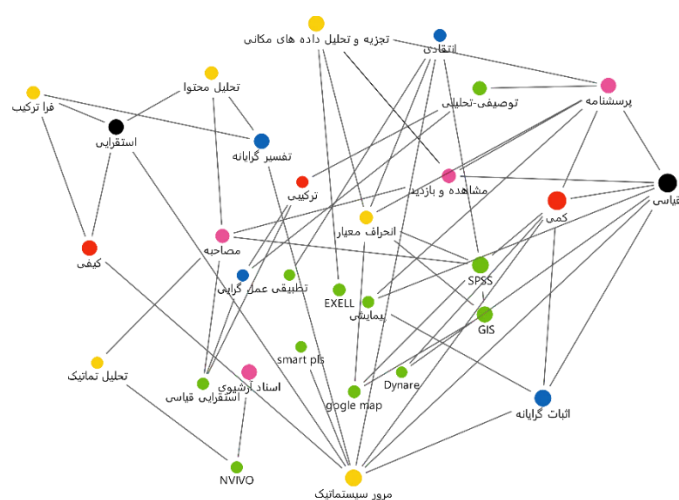
به کارگیری روش‌های تحلیل مناسب می‌تواند دستیابی به اهداف پژوهش را تسهیل کند. در بررسی پژوهش‌های انجام‌شده، مرور سیستماتیک بیش از سایر روش‌ها برای تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده مورد استفاده قرار گرفته است. در شکل زیر، سایر روش‌های تحلیل و نرم‌افزارهای به کاررفته در این مطالعات با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA نمایش داده شده‌اند.

شکل ۹- روش تحلیل داده‌ها و نرم‌افزارهای کمی و کیفی

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

از آنجا که نوع و روش تحقیق در پژوهش‌ها بر اساس شیوه تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده تعیین می‌شود، ایجاد هماهنگی و ارتباط میان این دو بخش از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به همین منظور، ماتریس و شبکه ارتباطی آن‌ها که از طریق نرم‌افزار مکس کیودا استخراج شده است. به نظر می‌رسد توجه به پژوهش‌های ترکیبی به منظور اکتشاف فهم و پیش‌بینی تغییر ارزشیابی و برآورد تأثیر می‌تواند خلأ موجود در پژوهش کنونی را در خصوص عمق مطالعات انجام‌گرفته و تعمیم آن‌ها کمک نماید اکتشاف و تعمق در خصوص مفاهیم مرتبط با موضوع سیاست فضایی و تله فقر شهری مبانی نظری مرتبط با زمینه پژوهش را پوشش دهد و خلأ موجود را مرتفع خواهد کرد.

شکل ۱۰- ماتریکس روابط بین لایه‌های پیاز پژوهش

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

دیگرام ارائه‌شده، شبکه‌ای پیچیده از ارتباط بین روش‌های تحقیق مورد استفاده در مطالعات تله فقر شهری و سیاست فضایی را نمایش می‌دهد. تحلیل این روابط نشان می‌دهد که پژوهش‌های انجام‌شده بیشتر از روش‌های کمی و کیفی بهره برده‌اند، اما به نظر می‌رسد روش‌هایی مانند مرور سیستماتیک، پرسشنامه، اسنادی-کتابخانه‌ای و استدلال قیاسی، نقش پررنگ‌تری در بررسی این موضوعات داشته‌اند. این موضوع نشان‌دهنده تأکید پژوهشگران بر ابعاد اجتماعی و تحلیل داده‌ها در خصوص تله فقر شهری و سیاست فضایی است. در بخش روش‌های کمی، ابزارهای تحلیلی مانند SPSS، GIS تحلیل عاملی و تحلیل رگرسیونی به عنوان ابزارهای پرکاربرد ظاهر شده‌اند. این امر نشان می‌دهد که برخی از مطالعات سعی کرده‌اند از رویکردهای آماری و تحلیلی برای درک بهتر روابط بین متغیرهای مرتبط با فقر و سیاست‌های فضایی استفاده کنند همچنین می‌توان این‌طور تحلیل نمود که موقعیت جغرافیایی شهر مانند حاشیه شهری نقش پر رنگی در افزایش فقر شهری دارد زیرا در بسیاری از مقالات مشاهده و بازدید از مناطق

و استفاده از داده‌های مکانی برای بررسی موضوع تله فقر شهری در پژوهش‌های مورد مطالعه حائز اهمیت بوده است. با این حال، می‌توان گفت اتصال این روش‌ها به روش‌های کیفی و استفاده از دو روش باعث می‌شد که پژوهشگران از رویکردهای ترکیبی^۱ برای تحلیل بهتر مسئله استفاده نمایند. از دیگر نکات قابل توجه در این نمودار، ارتباط روش‌های اثبات‌گرایانه و انتقادی است که این موضوع نشان می‌دهد با بررسی یافته‌های پژوهش به این نتیجه می‌توان رسید که بخشی از پژوهش‌ها بر تحلیل‌های عینی و داده‌محور تکیه دارند، در حالی که برخی دیگر بر دیدگاه‌های انتقادی و تفسیری برای بررسی تأثیر سیاست‌های فضایی بر فقر شهری تمرکز کرده‌اند که نظریات خود پژوهشگران با توجه به بررسی موضوع پنهان مانده است و تنها بر تحلیل و ارزیابی‌های آماری تکیه شده است. بنابراین تأکید زیاد بر روش‌های کمی نشان می‌دهد که جای تحقیقات با رویکردهای ترکیبی در این حوزه خالی می‌باشد و استفاده از روش‌های ترکیبی یک نقطه قوت پژوهش حساب می‌شود، اما نیاز به توسعه مدل‌های تحلیلی دقیق‌تر که بتواند ارتباط مستقیم سیاست‌های فضایی و شکل‌گیری تله‌های فقر شهری را نشان دهد، احساس می‌شود. تحقیقات آینده می‌توانند از مطالعات نظری و تحلیل‌های فضایی پیشرفته‌تر برای بررسی تغییرات تدریجی فقر شهری تحت تأثیر سیاست‌های مختلف استفاده کنند. توسعه ابزارهای مبتنی بر هوش مصنوعی و یادگیری ماشین می‌تواند به پیش‌بینی روندهای فقر و اثرگذاری سیاست‌های شهری کمک کند و به‌طور کلی، اگرچه استفاده از روش تحقیق کمی در این حوزه قابل قبول است، اما همچنان نیاز به تحقیقات ترکیبی با دو روش کمی و کیفی برای تصمیم‌گیری سیاست‌گذاران در این زمینه احساس می‌شود.

جدول ۵- نوع انتخاب مقالات و رسالات منتخب

ردیف	نوع پژوهش	یافته‌های پژوهش	درصد از کل مقالات	تعداد مقالات
۱	کمی	تکیه بر تحلیل‌های عینی و داده محور	۵۷٪	۱۲
۲	کیفی	تمرکز بر دیدگاه‌های تفسیری و تحلیل معانی	۳۳٪	۷
۳	آمیخته	ترکیبی از داده‌های عددی و تحلیل تفسیری	۱۰٪	۲
۴	کل	مجموع مقالات بررسی‌شده	۱۰۰٪	۲۱

(منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۴)

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

پژوهش حاضر با هدف بررسی روش‌شناسی سیاست‌های فضایی و تله فقر شهری انجام شده و در این راستا، با گردآوری و تحلیل مقالات و پژوهش‌های علمی مرتبط، تلاش شده تا این موضوع از منظر مطالعات در جهان بررسی گردد. این بررسی، تصویری شفاف و دقیق از پیشینه علمی مفهوم فقر شهری در مقیاس جهانی ارائه داده و راهنمایی برای جهت‌گیری صحیح و هدفمند در مطالعات داخلی فراهم می‌کند. یافته‌های حاصل از تحلیل مقالات علمی نشان می‌دهد که مفهوم تله فقر شهری عمدتاً حول محور عدالت اجتماعی، عدالت فضایی، چالش‌های جغرافیایی، سیاست‌های مسکن مقرون به صرفه و سرمایه انسانی مطرح شده است.

باید در نظر گرفت که یکی از خلأهای پژوهشی مهم در حوزه سیاست فضایی، بررسی نقش این سیاست‌ها در ایجاد یا تشدید تله فقر شهری است و بسیاری از رویکردهای سیاست‌های فضایی، به‌ویژه در شهرهای در حال توسعه، به جای کاهش نابرابری ناخواسته، به تمرکز فقر در مناطق خاصی منجر شده‌اند. کمبود رویکردهای یکپارچه در برنامه‌ریزی و مدیریت شهری، گسترش مناطق حاشیه‌نشین، عدم توزیع عادلانه زیرساخت‌ها و خدمات عمومی و سیاست‌های تبعیض‌آمیز در تخصیص منابع، همگی از عواملی هستند که چرخه فقر را در مناطق کم برخوردار تثبیت می‌کنند. با این حال، مطالعات اندکی به بررسی دقیق تأثیر سیاست‌های فضایی بر پایداری تله فقر شهری و یا حتی مفهوم تله فقر در شهر پرداخته‌اند و در بسیاری از موارد، مدل‌های پیشنهادی نیز فاقد راهکارهای عملیاتی برای خروج از این چرخه معیوب هستند. بنابراین هر پژوهش علمی مستلزم بهره‌گیری از روشی نظام‌مند و هدفمند است که به عنوان نقشه‌ای هدایت‌گر، فرآیند تولید دانش را سامان می‌بخشد.

از سویی دیگر در تحلیل روش‌شناسی نیز مشخص شد که بیشتر پژوهش‌ها در حوزه سیاست فضایی و تله فقر شهری در ساختار شهری از رویکرد کمی بهره گرفته‌اند و روش‌های کیفی و ترکیبی کمتر مورد استقبال پژوهشگران قرار گرفته است. پژوهشگران

¹ Mixed Methods

اغلب با استفاده از پارادایم استقرایی، بر مرور سیستماتیک و تحلیل و ارزیابی تمرکز داشته‌اند و نتایج استخراج شده از نرم‌افزار مکس کیودا نشان می‌دهد که در بیش از ۸۵ درصد پژوهش‌ها، تحلیل داده‌ها مبتنی بر اسناد و مدارک علمی بوده است. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که مطالعات بنیادی در این حوزه بسیار محدود است. در همین راستا، پژوهشگران عمدتاً از مدل‌های تئوریک بهره گرفته‌اند و مطالعاتی که به راهکارهای عملیاتی کاهش فقر شهری در شهر بپردازد، کمتر دیده می‌شود. این موضوع نشان‌دهنده خلأیی در پژوهش‌های موجود است که لازم است در تحقیقات آینده موردتوجه قرار گیرد. از سویی دیگر باید در نظر داشت که برای تدوین سیاست‌های فضایی در راستای کاهش تله فقر شهری، ترکیب هم‌زمان این دو رویکرد ضروری است؛ بنابراین پیشنهاد می‌شود که در مطالعات آینده، علاوه بر تقویت روش‌های ترکیبی، به تدوین شاخص‌های عینی و عملیاتی پرداخته شود و با تدوین سیاست‌های شهری مبتنی بر عدالت فضایی می‌توان تا از بازتولید فقر و محرومیت در ساختار فضایی شهر جلوگیری کرد.

منابع

خیرالدین، رضا؛ دلایی میلان، ابراهیم. (۱۳۹۵). تحلیل محتوای سطوح چهارگانه روش‌شناسی پژوهش در مطالعات شهرسازی (مورد پژوهی: پایان‌نامه‌های شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران ۱۳۸۰-۱۳۹۳). روش‌شناسی علوم انسانی، ۳۲(۸۹)، ۱۰۷-۱۳۶.
https://method.rihu.ac.ir/article_1292.html
 کشمیری، هادی؛ پیوسته گر، یعقوب؛ کریمی، محمدقاسم. (۱۳۹۵). ارایه‌ی الگوی روش تحقیق ترکیبی در شهرسازی. مطالعات محیطی هفت حصار، ۵۲-۳۱، (۱۸)۵.
<http://hafthesar.iauh.ac.ir/article-1-268-fa.html>

References:

- Alkire, S., & Santos, M. E. (2013). A multidimensional approach: poverty measurement & beyond. *social indicators research*, 112(2), 239-257. <https://doi.org/10.1007/s11205-013-0257-3>
- Alkire, S., & Seth, S. (2015). Multidimensional poverty reduction in India between 1999 and 2006: Where and how?. *World Development*, 72, 93-108. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2015.02.009>
- Babbie, E. (2020). *The practice of social research* (15 th ed.). Cengage Learning. <https://doi.org/10.4236/ait.2011.11001>
- Barbier, E. B., & Hochard, J. P. (2019). Poverty-environment traps. *environmental and resource economics*, 74(3), 1239-1271. DOI: 10.1007/s10640-019-00366-3
- Bergin, T. (2018). *An introduction to data analysis: quantitative, qualitative and mixed methods*. DOI: <https://doi.org/10.4135/9781529682854>
- Blank, R. M. (2018). *It takes a nation: A new agenda for fighting poverty*-updated edition. <https://doi.org/10.2307/j.ctv346sr6>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Carraquico, T., & Matos, F. (2019). Science-with-business: improving innovation and competitiveness in smes. in *europa conference on knowledge management* (pp. 1173-xvii). academic conferences international limited. DOI:10.34190/KM.19.272
- Carraro, A., & Ferrone, L. (2021). Measurement of multidimensional child poverty. in *no poverty* (pp. 517-527). cham: springer international publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-95714-2_106
- Chambers, R. (2006). poverty unperceived: traps, biases and agenda. <https://www.amazon.de/Rebecca-M-Blank/dp/0691004013>
- Creswell, J. W. (2018). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (9th ed.). sage publications. https://collegepublishing.sagepub.com/products/research-design-5-255675?utm_source=chatgpt.com
- Curtis, B. (2021). Geographical and spatial poverty. in *understanding global poverty* (pp. 106-129). routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003043829>
- De Schutter, O. (2020). Combating poverty in a world with limited resources. *building back better*, 8. <http://documents.worldbank.org/curated/en/404661606955558548>
- Dejaeghere, J. G. (2024). Reflexive mixed methods research in comparative and international education: context, complexity, and transdisciplinarity. taylor & francis. <http://dx.doi.org/10.4324/9781003322436>
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (eds.). (2018). *The sage handbook of qualitative research* (5th ed.). sage publications. <https://doi.org/10.4236/health.2011.39091>

- Eriksson, J., & Privalov, R. (2020). Russian space policy and identity: visionary or reactionary? *Journal of International Relations and Development*, 24, 381-407. <http://dx.doi.org/10.1057/s41268-020-00195-8>
- Gough, D., Oliver, S., & Thomas, J. (2017). *An introduction to systematic reviews* (2nd ed.). sage publications <http://dx.doi.org/10.53841/bpsptr.2017.23.2.95>
- Grant, U. (2010). Spatial inequality and urban poverty traps. overseas development institute. london, uk. <https://odi.org/en/publications/spatial-inequality-and-urban-poverty-traps/>
- Herath, G. (2005). Analysis of the potential and problems of new institutional economics for third world development. *international journal of social economics*, 32(10), 877-892. <https://doi.org/10.1108/03068290510618515>
- Hersperger, A. M., Bürgi, M., Wende, W., Bacău, S., & Grădinaru, S. R. (2020). Does landscape play a role in strategic spatial planning of european urban regions?. *landscape and urban planning*, 194, 103702. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2019.103702>
- Hoerber, T. C., & Lieberman, S. (2019). A european space policy : past consolidation, present challenges and future perspectives. <https://doi.org/10.4324/9780203703526>
- Kaibarta, S., Mandal, S., Mandal, P., Bhattacharya, S., & Paul, S. (2022). Multidimensional poverty in slums: an empirical study from urban india. *geojournal*, 87(4), 527-549. <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10708-021-10571-7>
- Kashmiri ,H., Peyvastehgar ,Y., Karimi, . (2016).Presenting a model of mixed research method in urban planning. *Haft Hesar Environmental Studies*. 2016; 5 (18): 31-52. <http://hafthesar.iauh.ac.ir/article-1-268-fa.html> [In Persian]
- Khairuddin, R., Delai Milan, A. (2016). Content analysis of the four levels of research methodology in urban planning studies (Case study: Urban planning theses of Iran University of Science and Technology 1380-1393). *Methodology of Humanities*, 22(89), 107-136. <https://civilica.com/doc/1294214> [In Persian]
- Kisiała, W., & Račka, I. (2021). Spatial and statistical analysis of urban poverty for sustainable city development. *sustainability*, 13(2), 858. <https://doi.org/10.3390/su13020858>
- Kumar, S. (2017). Does “participation” in common pool resource management help the poor? a social cost-benefit analysis of joint forest management in jharkhand, india. in *development* (pp. 295-314). routledge. [https://doi.org/10.1016/S0305-750X\(02\)00004-9](https://doi.org/10.1016/S0305-750X(02)00004-9)
- Lahcen, A., & Andrijasevic, D. (2019). *Space policy. research anthology on reliability and safety in aviation systems, spacecraft, and air transport*. <http://hdl.handle.net/20.500.11956/150376>
- Liu, M., Ge, Y., Hu, S., & Hao, H. (2023). The spatial effects of regional poverty: spatial dependence, spatial heterogeneity and scale effects. *isprs international journal of geo-information*, 12(12), 501. <https://doi.org/10.3390/ijgi12120501>
- Liu, P., & Biljecki, F. (2022). A review of spatially-explicit geoai applications in urban geography. *international journal of applied earth observation and geoinformation*, 112, 102936. <https://doi.org/10.1016/j.jag.2022.102936>
- Lucci, P., Bhatkal, T., & Khan, A. (2018). Are we underestimating urban poverty?. *world development*, 103, 297-310. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2017.10.022>
- MacKinnon, D., Kinossian, N., Pike, A., Béal, V., lang, T., Rousseau, M., & Tomaney, J. (2025). Spatial policy since the global financial crisis. *european urban and regional studies*, 32(3), 243-260.
- Neuman, W. L. (2019). *Social research methods: qualitative and quantitative approaches* (4th ed.). pearson. <http://dx.doi.org/10.2307/3211488>
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research and evaluation methods* (4th ed.). sage publications. https://collegepublishing.sagepub.com/products/qualitative-research-evaluation-methods-4-232962?utm_source=chatgpt.com
- Pelton, J. N. (2019). A path forward to better space security: finding new solutions to space debris, space situational awareness and space traffic management. *journal of space safety engineering*, 6(2), 92-100. <https://doi.org/10.1016/j.jsse.2019.04.005>
- Pogge, T. (2017). Fighting global poverty. *international journal of law in context*, 13(4), 512-526. <https://doi.org/10.1017/S1744552317000428>

- Pratschke, j., & Morlicchio, E. (2023). Poverty and social cohesion in metropolitan areas. in handbook on local and regional governance, 267-281. edward elgar publishing <https://doi.org/10.4337/9781800371200.00029>
- Rath, A. (2022). Urban poverty and vulnerability in global south: an alternative multidimensional framework for measurement and targeting. regional science policy & practice, 14(2), 376-396. <https://doi.org/10.1111/rsp3.12511>
- Rosa, A. B., Kimpeler, S., Sturminster, E., & Warnke, P. (2021). Participatory foresight and reflexive innovation: setting policy goals and developing strategies in a bottom-up, mission-oriented, sustainable way. european journal of futures research, 9(1), 2. <https://chatgpt.com/c/6861234b-e57c-8005-9fe0-250f10134395#:~:text=DOI%E2%80%8C3A%2010.1186/s40309%2D021%2D00171%2D6>
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2009). Research methods for business students. pearson education. <https://www.pearson.com/store/p/research-methods-for-business-students/P100000010080>
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). Research methods for business students (10th ed.). pearson. <https://www.pearson.com/store/p/research-methods-for-business-students/P100000421940>
- Shrestha, M. (2021). Access to basic services and its linkage with ending poverty. in no poverty (pp. 1-12). cham: springer international publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-69625-6_1-1
- Smith, J., & Brown, K. (2020). Systematic review as a research method: analyzing key discussions and challenges in knowledge domains. journal of research methods, 15(3), 45-60. <https://doi.org/10.2196/17572>
- Soja, E. W. (2010). *Seeking spatial justice*. Minneapolis: University of Minnesota Press
- Sulaiman, J., Azman, A., & Khan, Z. (2014). Re-modeling urban poverty: a multidimensional approach. international journal of social work and human services practice, 2(2), 64-72. https://www.researchgate.net/publication/263581156_Remodeling_Urban_Poverty_A_Multidimensional_Approach
- Thomas, D., & Zubkov, P. (2023). Quantitative research designs. quantitative research for practical theology, 103-114. https://www.researchgate.net/publication/370630979_Quantitative_Research_Designs
- Yin, R. K. (2014). Case study research: design and methods (5th ed.). sage publications. <http://dx.doi.org/10.3138/cjpe.30.1.108>
- Yu, J., Zhao, W., & Zhu, J. (2023). The construction of chinese metropolitan area from the perspective of politics of scale: a case study of nanjing metropolitan area, china. land, 12(7), 1320. <https://doi.org/10.3390/land12071320>
- Zhou, Y., Guo, Y., Liu, Y., Wu, W., & Li, Y. (2018). Targeted poverty alleviation and land policy innovation: some practice and policy implications from china. land use policy, 74, 10-23. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2017.04.037>
- Zhu, M., Sari, A., & Lee, M. M. (2018). A systematic review of research methods and topics of the empirical mooc literature (2014–2016). the internet and higher education, 37, 31-3 DOI: 10.1016/j.iheduc.2018.01.002 <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2018.01.002>

COPYRIGHTS

Publisher: Islamic Azad University, Zahedan Branch.

© Authors retain the copyright and full publishing rights.

This is an open access article under the CC BY-NC license:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>